

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

СУДЕБНО-ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЕ ИЗУЧЕНИЕ НАРКОБИЗНЕС-СРЕДЫ НА КРИМИНАЛИСТИЧЕСКИХ ПРИНЦИПАХ Шаповалов В.В.

Проведено судебно-фармацевтическое изучение наркобизнес-среды на криминалистических принципах, определено, что она создает благоприятные условия для возникновения и распространения нелегального оборота ПАР, наркобизнеса, организованной наркопреступной деятельности и аддитивных расстройств здоровья вследствие злоупотребления ПАР. Признаками наркобизнес-среды являются совокупность запрещенных нормами национального и международного права, конвенциями ООН действий, которые заключаются в изготовлении, хранении, транспортировке или сбыте ПАР; высокая организованность и уголовная направленность.

Ключевые слова: наркобизнес-среда, судебная фармация, криминалистика, оборот психоактивных веществ, национальное и международное право, конвенции ООН.

FORENSIC AND PHARMACEUTICAL INVESTIGATION OF THE DRUG INDUSTRY ENVIRONMENT ON THE CRIMINALISTICS PRINCIPLES Shapovalov V.V.

Forensic and pharmaceutical study of the drug industry environment on the criminalistics principles determined that it creates favorable conditions for appearance and distribution of illegal traffic of the psychoactive substances (PAS), drug trafficking and organization of drug crime and addiction health problems due to abuse by the PAS. Signs of drug dealing environment are prohibited by the collection of national and international law, the UN conventions of actions that are to manufacture, storage, transportation or sale of steam; high degree of organization and criminal orientation.

Key words: drug crime environment, forensic pharmacy, forensics, drug substances trafficking, national and international law, the UN conventions.

Надійшла до редакції 23.11.2010 р.

УДК 348.985

В.М.Шевчук, канд. юрид. наук, доцент
Національна юридична академія України
імені Ярослава Мудрого, м. Харків

ФУНКЦІЇ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ (ПІЗНАВАЛЬНА, ПРОГНОСТИЧНА, РЕГУЛЯТИВНА, КОМУНІКАТИВНА)

Кожна функція тактичної операції специфічна, має лише її властивий зміст і об'єкт впливу, виконує в процесі функціонування таку роль і призначення, які в силу особливої індивіду-

альності надають їй особливу спрямованість, теоретичну або прикладну цінність. Зміст функцій становить комплекс слідчих, оперативно-розшукових та інших дій, спрямованих на ви-

рішення окремих тактичних завдань, через які тактична операція впливає на слідчу ситуацію і через які розкривається її призначення. З'ясування змісту функцій дає відповідь на запитання: (а) як функціонує тактична операція; (б) який вплив вона здійснює, яка її роль і призначення; (в) які тактичні завдання вирішує вона на певному етапі розслідування в тій чи іншій слідчій ситуації?

Зазначимо, що в сукупності функції надають уявлення про тактичну операцію з погляду її динаміки, тобто показують, як вона реалізується, розвивається, змінюється і взагалі функціонує — від прийняття рішення про її проведення до реалізації й аналізу її результатів. Із цього приводу В.С. Зеленецький правильно зазначає, що охарактеризувати функцію — значить виділити й описати характерну її рису, ту, яка є головною, суттєвою, без якої вона втратить свою якісну визначеність, самостійність, не буде відрізнятися від інших функцій [7, с. 120-127]. Об'єктом функцій тактичної операції є певна слідча ситуація, на яку спрямовано її вплив. Об'єкт є одним з критеріїв розмежування функцій тактичних операцій.

Проведене автором даної публікації дослідження показало, що функції тактичних операцій за змістом можна класифіку-

вати на: а) *цільові* (в основі яких лежать їх цілі, що стоять перед системою, тактичні завдання, вирішення яких потребує процес розслідування); б) *рольові* (які виконує система, учасники проведення цих операцій); в) *діяльнісні* (напрямки діяльності системи, види діяльності з розслідування злочинів шляхом проведення тактичних операцій). Вони відбивають основні напрямки діяльності в процесі проведення тактичної операції, роль і призначення тактичних засобів у процесі розслідування злочинів. До означених функцій тактичних операцій можна віднести: пізнавальну, прогностичну, регулятивну, організаційну, конструктивну, комунікативну, пошукову, профілактичну. Охарактеризуємо пізнавальну, прогностичну, регулятивну й комунікативну функції.

Пізнавальна пов'язана з одержанням доказової інформації при вирішенні окремих тактичних завдань шляхом проведення комплексу слідчих, оперативно-розшукових та інших дій. У ході проведення тактичної операції слідчий одержує інформаційний матеріал, що сприяє встановленню істини у справі. Вона виступає засобом пізнання події злочину та її окремих обставин і не лише віддзеркалює початкову інформацію про об'єкт пізнання, а й дозволяє отримати нову,

вивідну інформацію про нього, за допомогою якої вирішуються окремі тактичні завдання розслідування. О.Р. Ратінов зазначає, що пізнання — це отримання істинного уявлення про щонебудь, придбання знань. Кожен крок практичної діяльності пов'язаний з певними знаннями про події, процеси й уявлення об'єктивного світу. Знання служать вихідним пунктом, засобом і метою будь-якої діяльності [17, с. 47,48]. Закономірності процесу пізнання полягають у тому, що початковий ступінь, етап всякого знання становить зазвичай накопичення деякої інформації, а вже потім її дослідження й побудову висновків. При цьому пізнавальний цикл відбувається так, що думка і знання рухаються від одиничного до загального, від вивчення окремих сторін цілого, оволодіння ним у всій повноті й конкретності [14, с. 85].

Механізм такого пізнання реалізується за допомогою проведення комплексу слідчих та інших дій, які є підґрунтям тактичної операції, забезпечують найбільш повне отримання інформації в різних ситуаціях. У кожній ситуації перед слідчим виникає необхідність вирішення окремих тактичних завдань, спрямованих на пізнання події злочину й окремих обставин, які в цілому складають пізнання злочину і встановлення істини

по справі. Реалізація тактичних операцій має сприяти пізнавальній діяльності слідчого, встановлювати обставини, зумовлені тактичними завданням в умовах певної слідчої ситуації розслідування, мають за мету оптимізацію процесу розслідування.

Тактичні операції за своєю сутністю виступають засобом пізнання події злочину, яка мала місце в минулому. У розслідуванні злочинів воно є переважно ретроспективним, тому що його об'єктом виступає подія, віддалена від моменту розслідування більшим чи меншим відрізком часу [11, с.75; 24, с. 5-9]. Своєрідність процесу пізнання при розслідуванні злочинів полягає головним чином у тому, що його діяння є суспільно небезпечні й протиправні. Змістом останнього є розумова діяльність, підпорядкована загальним законам мислення, а формою, в якій відбувається пізнання в названій галузі, виступає специфічна, зумовлена кримінально-процесуальним законом діяльність, що регулює процес збирання доказів [Див.: 11, с. 74]. Отже, сутність пізнавальної функції тактичної операції полягає в застосуванні в процесі розслідування комплексу слідчих, оперативно-розшукових та інших дій, спрямованих на пізнання події минулого при вирішенні окремих проміжних завдань, а в

цілому – на встановлення істини по розслідуваній кримінальній справі.

Із гносеологічної точки зору тактичні операції — це вихідна ланка пізнавального процесу. Вони виконують свою пізнавальну функцію відповідно до виду злочину, тактичних завдань, етапів розслідування, слідчої ситуації, що склалася на даний момент. Проведення цих операцій — це процес пізнання по кримінальній справі, який становить собою єдність інформаційної й логічної сторін, зумовлений етапами розслідування. Багато чого залежить від того, на якому етапі розслідування тактичні операції реалізуються — на початковому, наступному чи заключному [5, с. 288]. За своєю природою розслідування злочинів шляхом проведення тактичних операцій є різновидом пізнавальної діяльності [11, с. 74-76; 13]. Слідчі, оперативно-розшукові, превентивні та інші дії, що застосовуються при проведенні таких операцій, теж мають пізнавальний характер і спрямовані на з'ясування обставин, обумовлених тактичним завданням в умовах певної слідчої ситуації розслідування.

Прогностична функція тактичних операцій полягає в можливості передбачення розвитку та зміни слідчої ситуації, шляхів вирішення окремих тактичних

завдань, процесу одержання необхідної інформації і дозволяє правильно визначити комплекс слідчих, оперативно-розшукових та інших дій, їх тактику, черговість і послідовність проведення. Реалізація цієї функції можлива або в ситуації неадекватної повторюваності, або при точному повторенні подій, які раніше спостерігалися, але за інших, змінених умов. При цьому, власне, передбачити можна лише основні тенденції, а не всі зміни, тільки основні напрямки й логіку розвитку [6, с. 24].

Тактична операція виконує прогностичну функцію, яка реалізується як при підготовці, плануванні такої операції, так і в процесі її проведення. Розглядувана функція полягає в передбаченні ситуацій тактичної операції, поведінки її учасників, можливостей управління здійснюваною діяльністю. У загальній формі — це уявлення про можливе змінення слідчої ситуації, її окремих компонентів, що, звичайно, вимагає від слідчого адекватного реагування [3, с.74]. У зв'язку із цим у теорії криміналістичного прогнозування слушно зазначається, що криміналістичні прогнози сприяють виявленню небажаних альтернатив, що вимагають усунення, альтернатив, з'ясуванню безпосередніх і віддалених, прямих і побічних наслідків плано-

вих рішень, що приймаються, тобто вони орієнтують планування щодо найефективніших засобів досягнення поставлених цілей [6, с. 160, 161].

Прогнозування слідчим певних ситуацій розслідування, необхідність вирішення окремих тактичних завдань нерідко служить підставою для прийняття тактичних рішень. Зміни слідчої ситуації, які передбачає слідчий, можуть бути 2-х видів: (а) при природному розвитку без активного впливу слідчого і (б) в результаті запланованих слідчим впливів на ситуацію й передбачення їх результатів [3, с.152]. Останнє є орієнтовним, оскільки його результативність залежить від багатьох чинників об'єктивного й суб'єктивного характеру.

В.Ю. Шепітько пропонує виокремлювати 3 основних напрямки прогностичної функції тактичних прийомів; це передбачення: (а) власних дій слідчим, (б) дій інших учасників процесу, (в) можливості управління здійснюваною діяльністю [23, с. 65]. Такий підхід, на нашу думку, повністю стосується і прогностичної функції тактичних операцій.

Отже, прогностична функція тактичних операцій охоплює 3 основних напрямки. Це передбачення:

— власної лінії поведінки й дій слідчим (наприклад: (а) прийняття рішення про необхідність

проведення тактичної операції, (б) послідовність використання тих або інших тактичних засобів (у тому числі й тактичних операцій) з урахуванням слідчої ситуації, що склалася на певному етапі розслідування справи, а також наявності в справі інформації, (в) необхідності вирішення окремих тактичних завдань тощо);

— дій інших учасників процесу розслідування (приміром: (а) протидія розслідуванню заінтересованими особами, (б) планування проведення тактичних операцій з урахуванням передбачуваної поінформованості тих чи інших учасників процесу, соціально-психологічних особливостей, вікової категорії, статі та ін.);

— можливості управління здійснюваною діяльністю з реалізації процесу розслідування злочинів взагалі і тактичних операцій, зокрема.

Сутність і зміст досліджуваної нами функції тактичних операцій зумовлені в першу чергу тактичними завданнями, які необхідно вирішувати на тому чи іншому етапі розслідування. Отже, ці операції можуть бути спрямовані на вирішення завдань, пов'язаних з виявленням різних інформаційних джерел, що характеризують подію злочину, виникнення й динаміку розвитку проблемних ситуацій, визначення комплексу й послідовності слідчих, оперативно-

розшукових, превентивних та інших заходів, спрямованих на їх вирішення, а також можливі напрямки пошуку, збирання й використання нових джерел доказової й орієнтовної інформації. Існує можливість прогнозувати не тільки найбільш ефективні, дійові й оптимальні методи, засоби й напрямки такої діяльності, а й можливу їх результативність. Тактична операція при цьому розглядається як динамічна, діяльнісна категорія, певною мірою як система можливостей, що має гнучкий, неформальний характер, містить прогностичні функції і становить собою закінчену сукупність дій.

Регулятивна функція тактичних операцій передбачає тактичний вплив на ситуацію з метою її зміни на краще. Тактична операція служить специфічним тактичним засобом регулювання й вирішення слідчої ситуації. Вдало спланована й реалізована тактична операція дозволяє регулювати ситуацію в потрібному напрямку. У процесі її застосування змінюється ситуація й відбувається регламентування процесу розслідування злочину шляхом вирішення окремих тактичних завдань, які виступають його частиною цього процесу й пов'язані з формуванням системи доказів, спрямованих на встановлення проміжних і кінцевих цілей останнього. У цій

системі тактична операція виконує регулятивну функцію – оптимального вирішення тактичного завдання і впливу на слідчу ситуацію, що досягається організацією з провадження слідчих дій, оперативно-розшукових заходів тощо [12, с. 94 - 97, 110 - 132].

Отже, регулятивна функція тактичної операції дає змогу забезпечити розробку шляхів, механізмів впливу на слідчу ситуацію з метою вирішення окремих тактичних завдань по зупиненню результатів злочину, попередженню розвитку шкідливих наслідків від нього, відшкодуванню матеріальних і моральних збитків.

У процесі проведення тактичної операції при розслідуванні ця функція виявляється у 3-х основних напрямках, як от:

— *спрямування на внутрішню організацію процесу пізнання*, яка пов'язана з формами, структурою змісту тактичних операцій, законами їх побудови, способами зв'язків їх компонентів, яка вирізняється кримінально-процесуальними формами, умовами, послідовністю, порядком учинення процесуальних і непроцесуальних дій, а також організацією взаємодії учасників;

— *визначення регулювання процесу пізнання в досудовому провадженні* на підставі застосування тактичних операцій, пов'язаного з їх змістом,

компонентами систем, структур, які характеризують склад цих операцій;

— виконанням розглядуваною функцією дисциплінуючої ролі при її трансформації в тактичних операціях. Цим забезпечується економія процесуальних ресурсів (часу, матеріальних витрат та ін.), оптимізується процес досудового провадження [8, с. 134, 135]. У даному випадку тактичні операції виступають не тільки як організаційна структура оптимального й раціонального розслідування, а й як система впливу на інформаційний блок слідчої ситуації. Цей вплив може бути спрямований на збирання доказових даних, встановлення істини по справі, на з'ясування якогось одного елемента чи інформаційного компоненту злочину або ж відразу декількох ознак злочину, тобто мати характер тактичної операції [21, с. 17].

Комунікативна функція знаходить свій прояв у процесі спілкування між слідчим та іншими учасниками розслідування під час проведення слідчих дій (допиту, очної ставки, пред'явлення для впізнання тощо), оперативно-розшукових, превентивних та ін. Таке спілкування слід розглядати не лише як обмін інформацією (комунікативність), й як процес взаємодії (інтерактивність), як сприйняття людьми одне одного (перцептивність)

[18, с. 313, 314]. В основі цієї функції лежить комунікативна діяльність, яку визначають як процес установалення й підтримки психологічного контакту з різними категоріями учасників процесу розслідування, а також здійснення на них психічного впливу з метою одержання необхідної інформації про подію злочину як формування технічної і психологічної підготовки до виїзду оперативно-слідчої групи для проведення окремих слідчих дій [1, с. 204-208].

Комунікативна діяльність слідчого відрізняється певними особливостями, а саме: (а) багатосторонністю спілкування (комунікативність між людьми, різними за професією, віком, рівнем інтелекту, процесуальним положенням та ін.); (б) втіленням у процесуальну форму (в межах слідчих чи судових дій); (в) визначеністю предмета спілкування (предмет допиту свідка чи обвинуваченого); (г) допустимістю й правомірністю засобів впливу [25, с.45]. Міжособистісне спілкування осіб при розслідуванні характеризується, як правило, їх підвищеним самоконтролем, деякою психічною напруженістю, іноді підвищеним рівнем тривоги, активною рефлексуючою діяльністю. Поведінка сторін при цьому постійно коригується на підставі зворотного зв'язку, відбувається зміна їх психічних станів.

Досліджувана нами функція охоплює такі напрямки:

— установлення психологічного контакту;

— керування спілкуванням з боку слідчого;

— здійснення при цьому психологічного впливу на підозрюваного, обвинуваченого, свідка чи іншу особу;

— одержання слідчим необхідної інформації в процесі спілкування [23, с. 66].

Кожен з названих напрямків є характерним для певних видів тактичних операцій, структура яких складається з комплексу слідчих, оперативно-розшукових та інших дій, що ґрунтуються на комунікативній діяльності, тобто відбуваються в умовах постійного контакту, спілкування й діалогу між учасниками розслідування. Комунікативна функція тактичних операцій, які провадяться з метою вирішення окремих тактичних завдань, спрямованих на одержання необхідної інформації при проведенні інформаційно-комунікативних слідчих та інших дій, тісно пов'язана з функцією пізнавальною.

Розслідування злочинів здійснюється шляхом проведення окремих слідчих, оперативно-розшукових та інших дій, що визначають зміст і структуру цих операцій. Слідчі дії в криміналістичній літературі [15, с.136-138;

20, с.228-234] поділяють на 2 групи — невербальні й вербальні. До першої відносять слідчі дії, при провадженні яких мовний спосіб збирання інформації поступається місцем іншим методам і прийомам (вимірюванню, спостереженню тощо); наприклад, слідчий робить огляд місця події, обшук, виїмку, освідування, затримання та ін.). Другу групу становлять слідчі дії, які провадяться з метою одержання інформації на підставі мовного спілкування й немовних способів комунікації (допиту, очної ставки, пред'явлення для впізнання, перевірки показань на місці тощо). Залежно від домінування у слідчих діях тієї чи іншої функціональної спрямованості вони поділяються на інформаційно-пошукові й інформаційно-комунікативні. Основу інформаційно-пошукових дій складає інформаційний пошук та оперування даними щодо події злочину (огляд місця події, відтворення обстановки й обставин останньої, впізнання, обшук). Інформаційно-комунікативні слідчі дії ґрунтуються на комунікативній діяльності, тобто здійснюються в умовах постійного контакту й діалогу між учасниками процесу розслідування (допит, очна ставка та ін.) [2, с. 26].

У процесі розслідування злочинів комунікативна діяльність містить у собі не лише

вербальне спілкування, а й паралінвістичні засоби комунікації, засновані на психофізіологічних реакціях особи, значення яких не можна недооцінювати [9, с.92; 16]. При проведенні слідчих дій поведінка учасників, їх довільні й раптові реакції на подразники не лише виконують комунікативну функцію, а й мають важливе орієнтуюче значення, сприяють діагностиці їх стану.

Крім цього, комунікативна функція виявляється також і при здійсненні оперативно-розшукових дій і заходів, які входять до структури тактичної операції; зокрема, при проведенні: (а) розвідувального, зашифрованого опитування осіб; (б) контрольної й оперативної закупівлі та постачанні товарів, предметів і речовин; (в) особистого розшуку; (г) контрольної перевірки; (д) оперативного проникнення в злочинну групу та ін. [4, с.400-414; 22, с.99-114]. У зв'язку із цим слушним є зауваження В.О. Образцова, що подібного роду заходи (дії) теж можуть класифікуватися на вербальні й невербальні. Цей поділ з урахуванням того, що одна їх частина передбачає роботу з людьми як носіями особистої інформації, а інша спрямована на збирання речової інформації, дозволяє конкретизувати процедурні моменти підготовки й провадження дій і диференціювати тактичні

прийоми, комбінації, операції та правила, які реалізуються при цьому [15, с.136-138]. Це повною мірою стосується й до інших дій (організаційних, превентивних тощо), які входять у структуру тактичної операції і базуються на комунікативній діяльності, тобто провадяться в умовах постійного контакту й діалогу між учасниками процесу розслідування. У цьому й виявляється комунікативна функція тактичних операцій.

Підведемо підсумки наведеному. Тактичні операції за сферою, напрямками тактичного впливу й діапазоном застосування в процесі розслідування злочинів є багатофункціональними організаційно-тактичними засобами здійснення досудового розслідування, які ефективно використовуються для вирішення окремих тактичних завдань і мають багатофункціональне призначення. Основний сенс існування системи функцій тактичних операцій, ролі й призначення їх у слідчій діяльності по вирішенню окремих проміжних завдань полягають не в самоцілі, а лише в єдності, яка обумовлена взаємозв'язками і взаємозалежностями між функціями як елементами системи розслідування.

Список літератури: 1. *Александров Д. О., Андросюк В. Г., Казміренко Л. І.* та ін. Юридика психологія: Підруч. – К.: КНТ, 2007. – 360с. 2. *Андросюк В. Г., Корнев О. М., Кудерміна О. І.* Психологія слідчої діяльності: Навч. посіб. – К.: Правова єдність, 2009. – 200с. 3. *Белкин Р. С.* Криміналістика: проблеми сьогодняшнього дня. Злободневные вопросы российской криміналістики. – М.: НОРМА-ИНФРА-М, 2001. – 240 с. 4. *Белкин Р. С.* Курс криміналістики: В 3-х т. –Т. 3: Криміналістические средства, приемы и рекомендации. – М.: Юристь, 1997. – 480 с. 5. *Головин А. Ю.* Криміналістическая систематика. – М.: Лекэст, 2002. – 358 с. 6. *Журавель В.А.* Проблеми теорії та методології криміналістичного прогнозування. – Х.: Право, 1999. – 304 с. 7. *Зеленецкий В. С.* Общая теория борьбы с преступностью. 1. Концептуальные основы. – Х.: Основа, 1994. – 321 с. 8. *Комаров И. М.* Криміналістические операции в досудебном производстве. – Барнаул: Изд-во Алт. ун-та, 2002. – 346 с. 9. *Коновалова В. О.* Правова психологія: Навч. посіб. – Х.: Основа, 1996. – 218 с. 10. *Коновалова В. О., Шелітько В. Ю.* Юридика психологія : Акад. курс. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2004. – 228 с. 11. *Коновалова В. О., Шелітько В. Ю.* Юридика психологія: Підруч. – 2-ге вид., перероб., і доп. – Х.: Право, 2008. – 240с. 12. *Корноухов В.Е.* Методика расследования преступлений: теоретические основы. – М.: Норма, 2008. – 224 с. 13. *Лузгин И. М.* Расследование как процесс познания. – М.: ВШ МВД СССР, 1969. – 178 с. 14. *Лузгин И. М.* Методологические проблемы расследования. – М.: Юрид. лит., 1973.– 216 с. 15. *Образцов В. А.* Основы криміналістики. – М.: Юристь, 1996. – 160 с. 16. *Поваляева М.А, Рутер О.А.* Невербальные средства общения. – Ростов-н/Д.: Феникс, 2004. – 352 с. 17. *Рашинов А.Р.* Судебная психология для следователей. – М.: Юрлитинформ, 2001. – 352 с. 18. *Романов В.В.* Юридика психологія: Учеб. – М.: Юристь, 1998. – 488 с. 19. *Савельева М. В., Смушкин М. В.* Криміналістика: Учеб. – М.: Изд-во "Дашков и К", 2008. – 608 с. 20. *Салтеевский М.В.* Классификация и общая характеристика следственных действий // Специализированный курс криміналістики (для слуш. вузов МВД СССР): Учеб. -Киев: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1987. – С. 228-234. 21. *Святненко А.И.* Тактическая операция как средство разрешения следственных ситуаций с высокой степенью информационной неопределенности: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. - Ставрополь, 2008. – 22 с. 22. *Чувилев А.А.* Оперативно-розыскное право. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 182 с. 23. *Шелітько В.Ю.* Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз). – Х.: «Харків юрид.», 2007. – 432 с. 24. *Шелітько В.Ю.* Пізнавальна діяльність слідчого і «матриці» криміналістики // Теорія та практика судової експертизи та криміналістики: Зб. наук.-прак. матер. – Х.: Право, 2006. – Вип. 6. – С. 5-9. 25. *Шелітько В. Ю.* Теория криміналістической тактики. – Харьков: Гриф, 2002. – 349с.

ФУНКЦИИ ТАКТИЧЕСКИХ ОПЕРАЦИЙ (ПОЗНАВАТЕЛЬНАЯ, ПРОГНОСТИЧЕСКАЯ, РЕГУЛЯТИВНАЯ, КОММУНИКАТИВНАЯ) Шевчук В.М.

Рассмотрено характеристику познавательной, прогностической, регулятивной и коммуникативной функций тактических операций. Они отображают основные направления деятельности в процессе проведения тактической операции, их роль и назначение в расследовании преступлений.

Ключевые слова: тактическая операция; функции тактических операций; функция познавательная, прогностическая, регулятивная, коммуникативная, система функций тактических операций.

FUNCTIONS OF TACTICAL OPERATIONS (COGNITIVE, PROGNOSTIC, REGULATIVE, COMMUNICATIVE) Shevchuk V.M.

Characteristics of cognitive, prognostic, regulative and communicative functions of tactical operations are considered. They reflect basic activities in carrying out tactical operations, their role and purpose in crime investigation.

Key words: tactical operations, functions of tactical operations, function cognitive, prognostic, regulative and communicative, system of tactical operations functions.

Надійшла до редакції 18.10 2010 р.